

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M Ě N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **S. P.**, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 16,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 16, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Ministr vnitra rozhodnutím ze dne 2. 12. 2009, č.j. MV-66104/VS-2009, podle § 152 odst. 5 písm. b) správního řádu zamítl rozklad žalobce podaný proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ze dne 11. 8. 2008, č. j. OAM-5872-7/TP-2009. Uvedeným rozhodnutím ministerstva bylo zastaveno řízení ve věci žalobcovy žádosti o povolení k trvalému pobytu, neboť podaná žádost byla zjevně právně nepřipustná.

V žalobě podané proti zmíněnému rozhodnutí ministra vnitra žalobce požádal mj. o ustanovení zástupce a o osvobození od soudních poplatků. O této žádosti rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 19. 2. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 16, tak, že žádost žalobce o přiznání osvobození od soudních poplatků zamítl a rovněž zamítl žalobcův návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o žalobě. V odůvodnění soud uvedl, že výzvou ze dne 18. 1. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 8, byl žalobce vyzván k tomu, aby zaslal vyplněný formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“ (dále jen „potvrzení“), a aby sdělil, z jakých prostředků hradí náklady nutně spojené s jeho pobytem v České republice. Přitom byl žalobce poučen, že v případě, kdy výzvě v plném rozsahu nevyhoví, bude žádost zamítnuta. Podle soudu žalobce sice ve stanovené lhůtě

zaslal předmětné potvrzení, v němž uvedl, že nevykonává žádnou práci, nemá žádné příjmy ani majetek větší ceny, avšak soudu nesdělil, z jakých prostředků hradí náklady nutně spojené s jeho pobytem v České republice. Podle názoru soudu je přitom nepochybné, že žalobce musí mít nějaké zdroje, z nichž tyto náklady hradí, nicméně jejich existenci a původ těchto prostředků soudu nedoložil. Z uvedeného důvodu se jeho prohlášení jeví jako nevěrohodné. S ohledem na tuto skutečnost soud uzavřel, že žalobce věrohodným způsobem nedoložil, že nemá dostatečné prostředky k úhradě soudního poplatku a nesplnil tak zákonné předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. S ohledem na § 35 odst. 8 s. ř. s. potom nebylo možné žalobci ani ustanovit zástupce.

Ve včas podané kasační stížnosti namítl žalobce (dále též „stěžovatel“), že nebyly splněny podmínky pro zamítnutí jeho žádosti. V kasační stížnosti požádal, aby mu byl ustanoven zástupce, byl osvobozen od soudních poplatků a kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek. K tomu stěžovatel uvedl, že se nedostatečně orientuje v českém právním řádu, proto není způsobilý účinně hájit svá práva. Rozhodnutí správních orgánů pro něj znamenají nenahraditelnou újmu, neboť by došlo ke ztížení jeho pobytu na území České republiky. V jeho případě jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Finanční situace mu neumožňuje nechat se zastupovat advokátem bez jeho ustanovení. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud usnesení Městského soudu v Praze ze dne 19. 2. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 16, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná a stěžovatel v ní namítá důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Jejím rozsahem a důvody je Nejvyšší správní soud podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost je důvodná.

Podle Nejvyššího správního soudu je kasační stížnost tak, jak byla stěžovatelem sepsána a podána, projednatelná. Z jejího obsahu je zřejmý nesouhlas stěžovatele s právními závěry soudu, v jejichž důsledku byly zamítnuty jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení zástupce. Stěžovatel namítá, že nemá dostatek finančních prostředků. Tím je dán důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spočívající v tvrzeném nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Z toho důvodu není podle Nejvyššího správního soudu na místě přihlédnout ke skutečnosti, že stěžovatel byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 13. 4. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 20, vyzván, aby ve lhůtě do jednoho měsíce doplnil kasační stížnost o konkrétní důvody, jinak bude kasační stížnost odmítnuta. Stejně tak nelze přihlédnout ke skutečnosti, že na tuto výzvu soudu stěžovatel nijak nereagoval.

Ke stěžovatelově žádosti o přiznání osvobození od soudního poplatku za kasační stížnost a o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud odkazuje na svou ustálenou judikaturu. Podle ní v řízení o kasační stížnosti směřující proti rozhodnutí krajského soudu o neosvobození od soudních poplatků a o neustanovení zástupce není podmínkou řízení povinné zastoupení advokátem a zaplacení soudního poplatku. K těmto závěrům blíže srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, č. j. 6 Azs 27/2004 - 41, publikovaný pod č. 486/2005 Sb. NSS, podle kterého „v

řízení u Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu na ustanovení zástupce žalobců není důvodem pro odmítnutí kasační stížnosti nedostatek právního zastoupení“, či rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz. Proto stěžovatelem vznesený požadavek je třeba považovat za bezpředmětný.

Nejvyšší správní soud shledal v postupu soudu vady, které vedly k naplnění důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Výzvou soudu ze dne 18. 1. 2010, č. j. 9 Ca 425/2009 - 8, byl stěžovatel vyzván, aby doložil, že nemá dostatečné prostředky. K tomu měl ve stanovené lhůtě vrátit soudu vyplněný formulář „Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech“. Současně s tím byl stěžovatel vyzván, aby písemně sdělil, z jakých prostředků hradí náklady nutně spojené s jeho pobytem v České republice (bydlení, strava, ošacení, zdravotní péče, atd.). K tomu soud dodal, že pokud stěžovatel ve stanovené lhůtě „v plném rozsahu“ výzvě nevyhoví, bude jeho žádost pro nesplnění zákonných podmínek zamítnuta.

V posuzovaném případě stěžovatel ve stanovené lhůtě soudu zaslal pouze vyplněné potvrzení. Z něj vyplynulo, že nemá žádnou práci, příjmy z podnikání, nepobírá dávky ze systému sociální ochrany a nevlastní žádný majetek větší ceny. Napadeným usnesením Městského soudu v Praze bylo toto potvrzení označeno jako nevěrohodné. Podle soudu stěžovatel nedoložil, z čeho hradí náklady spojené s jeho pobytem v tuzemsku, ačkoliv je nepochybné, že musí mít nějaké zdroje, z nichž tyto náklady uhrazuje.

Podle Nejvyššího správního soudu byly shora uvedené závěry Městského soudu v Praze učiněny předčasně. Stěžovatel měl být nejprve vyzván, aby předložil vyplněné „potvrzení“. Teprve poté a s ohledem na jeho obsah, pokud by soudu vznikly pochybnosti o jeho věrohodnosti, by bylo na místě vyzvat stěžovatele k tomu, aby tedy uvedl, z čeho hradí náklady spojené s jeho tuzemským pobytem. V takovém případě měl soud prvního stupně vyzvat stěžovatele, aby upřesnil svá tvrzení. Teprve po tomto druhém kroku by bylo možné uvažovat o aplikaci závěrů obsažených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 8. 2009, č. j. 1 As 39/2009 - 88, publikovaném pod č. 1962/2010 Sb. NSS, podle kterých „účastník řízení, který požádal o osvobození od soudních poplatků a který byl soudem řádně poučen, je povinen uvést a prokázat veškeré skutečnosti rozhodné pro posouzení žádosti. Vyplyne-li z uvedených údajů či obsahu spisu, že jsou nevěrohodné, popř. neúplné, soud žádost zamítne“. Přitom i v případě tohoto judikátu byl účastník nejprve vyzván, aby předložil vyplněné potvrzení. Protože soudu vznikly pochybnosti o jeho věrohodnosti, byl posléze účastník řízení soudem vyzván ještě k upřesnění některých sporných a nejasných skutečností. Soud tak nevzal bez dalšího za relevantní toliko data uváděná v potvrzení, ale naopak vyzval stěžovatele k poskytnutí dalších informací a podkladů. Teprve z informací získaných na základě této výzvy soud vyvodil svůj závěr. Tímto způsobem měl Městský soud v Praze postupovat i v nyní projednávané věci, což neučinil. Místo toho zaujal závěr ohledně nevěrohodnosti vyjádření stěžovatele. Nejvyšší správní soud k tomu poznamenává, že stěžovatel na soudem položenou otázku, z čeho hradí své náklady v tuzemsku, v podstatě odpověděl toliko vrácením vyplněného potvrzení. To přitom mohlo podle názoru stěžovatele představovat ono požadované „vyhovění požadavkům v plném rozsahu“, jak požadoval v předmětné výzvě soud prvního stupně.

Nad rámec uvedeného je třeba vzít v úvahu, že v případě tvrzené nemajetnosti nelze požadovat její prokázání. K tomu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2006, č. j. 3 Azs 35/2006 - 104, publikovaný pod č. 951/2006 Sb. NSS, podle kterého „*postup krajského soudu, jenž zamítl návrh na ustanovení zástupce s odůvodněním, že stěžovatelka neprokázala tvrzení o své majetkové situaci listinnými důkazy, přičemž tato tvrzení stěžovatelky spočívala v tom, že nemá žádný majetek ani příjmy, je vadný a je důvodem pro zrušení takového usnesení. Krajský soud svým postupem popřel tzv. negativní důkazní teorii, podle níž nelze dokazovat neexistující skutečnosti.*“.

Nejvyšší správní soud celkově uzavírá, že Městský soud v Praze pochybil v právním hodnocení věrohodnosti stěžovatelem předloženého potvrzení. Pokud mu pak v novém řízení vyvstanou pochybnosti o pravdivosti a věrohodnosti stěžovatelem předloženého potvrzení, je na něm, aby se je pokusil odstranit dalšími upřesňujícími dotazy, kupř. z čeho stěžovatel hradí náklady spojené s jeho tuzemským pobytem, apod. Teprve na základě toho lze posléze učinit závěr o případné nevěrohodnosti tvrzení stěžovatele o jeho nemajetnosti.

Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti. Za situace, kdy Nejvyšší správní soud rozhodl ve věci bez zbytečného odkladu poté, co mu byla věc předložena, nebylo třeba o této žádosti rozhodovat, nehledě na to, že tuto žádost stěžovatel nezdůvodnil žádnými konkrétními skutkovými okolnostmi, nýbrž jen velmi obecně.

Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Proto podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. napadené usnesení Městského soudu v Praze zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení, v němž bude Městský soud v Praze podle odstavce 3 téhož ustanovení vázán vysloveným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V novém rozhodnutí pak Městský soud v Praze podle § 110 odst. 2 věty první s. ř. s. rozhodne také o náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. srpna 2010

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu